

20 Σεπτεμβρίου, 1991

[ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΗ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 410/90)

Διοικητική πράξη — Εκτελεστή — Χαρακτηριστικά — Άμεση παραγωγή έννομων αποτελεσμάτων — Αρμοδιότητα για έκδοση της τελικής απόφασης σε αίτηση για χορήγηση σύνταξης σε εξαρτώμενο φονευθέντα κατά το πραξικόπημα, είχε η Επιτροπή Χορηγημάτων — Απόφαση του Υπουργείου Δικαιοσύνης δεν προσβάλλεται με προσφυγή γιατί δεν είναι εκτελεστή διοικητική πράξη.

5

Οι αιτητές στην παρούσα προσφυγή προσέβαλαν την απόφαση του καθ' ου η αίτηση 2 με την οποία απορρίφθηκε αίτησή τους για χορήγηση σύνταξης ως εξαρτώμενοι του φονευθέντα, κατά τη διάρκεια του πραξικοπήματος, εθνοφρουρού Νικόλα Κ. Χριστοδούλου.

10

Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση ισχυρίστηκε ότι η προσφυγή δεν στρεφόταν κατά εκτελεστής απόφασης γιατί αρμόδιο όργανο το οποίο θα μπορούσε να εκδόσει τελική απόφαση ήταν η Επιτροπή Χορηγημάτων, η οποία δεν είχε εκδόσει ακόμη την απόφασή της.

15

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

(1) Η αναθεωρητική δικαιοδοσία του Δικαστηρίου περιορίζεται στον έλεγχο της νομιμότητας εκτελεστών διοικητικών αποφάσεων ή πράξεων. Τα χαρακτηριστικά της εκτελεστής διοικητικής πράξης είναι:

20

(α) Να είναι προϊόν άσκησης εκτελεστικής ή διοικητικής λειτουργίας από όργανο, αρχή ή πρόσωπο.

25

4 Α.Α.Δ. Χριστοδούλου κ.ά. ν. Δημοκρατίας κ.ά.

(β) Το όργανο, αρχή ή πρόσωπο να ευεργετούν στη σφαίρα του δημοσίου και όχι του ιδιωτικού δικαίου.

(γ) Παραγωγή νομικών αποτελεσμάτων με άμεση νομική ισχύ.

5

(2) Είμαι της γνώμης ότι η απόφαση του Υπουργείου Δικαιοσύνης ημερομηνίας 2/5/90 που προβάλλεται δεν είναι εκτελεστή διοικητική πράξη διότι το αρμόδιο όργανο που θα έπρεπε να απαντήσει είναι η Επιτροπή Χορηγημάτων.

Προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

10

Τσιάλη και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 2611·

Παντελίδου και Άλλοι ν. Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας (Α.Ε. 618 κ.ά., ημερ. 18/10/1990)·

Δημοκρατία ν. Χατζηπαντελή (Α.Ε. 827, ημερ. 25/4/1989)·

Paraphilippou v. The Republic, 1 R.S.C.C. 62·

15

Laoudhia v. The Republic, 2 R.S.C.C. 119·

Vrahimi & Another v. The Republic, 4 R.S.C.C. 121·

Kolokassides v. The Republic (1965) 3 C.L.R. 542.

Προσφυγή.

20

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση με την οποία απέρριψαν το αίτημα των αιτητών για παροχή ειδικής μηνιαίας σύνταξης ως εξαρτωμένοι του φονευθέντα κατά τη διάρκεια του πραξικοπήματος εθνοφρουρού Νικόλα Κ. Χριστοδούλου.

Χρ. Πουργουρίδης, για τους αιτητές.

25

Π. Κληρίδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ Δ. ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την παρούσα προσφυγή οι αιτητές ζητούν από

το Δικαστήριο την πιο κάτω θεραπεία: Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση που περιέχεται σε επιστολή ημερομηνίας 2.5.91, είναι παράνομη, άκυρη και στερημένη οποιουδήποτε εννόμου αποτελέσματος.

5

Οι αιτητές βασίζουν την προσφυγή τους στο ότι οι καθ' ων η αίτηση παρέλειψαν να εξετάσουν την αίτηση των αιτητών και/ή να διεξάγουν οποιαδήποτε έρευνα προτού λάβουν την προσβαλλόμενη απόφαση, οι καθ' ων η αίτηση ενήργησαν καθ' υπέρβαση και/ή κατάχρηση εξουσίας, οι καθ' ων η αίτηση ενήργησαν με πλάνη περί τον νόμο και ότι η απόφαση στερείται νομίμου και/ή επαρκούς αιτιολογίας.

10

Τα γεγονότα της υπόθεσης είναι σε συντομία τα ακόλουθα:

15

Οι αιτητές είναι οι γονείς του φονευθέντα κατά τη διάρκεια του πραξικοπήματος εθνοφρουρού Νικόλα Κ. Χριστοδούλου.

Στις 15.1.75 οι αιτητές υπέβαλαν αίτηση στην Επιτροπή Χορηγημάτων για παροχή ειδικής μηνιαίας σύνταξης ως εξαρτώμενοι του φονευθέντα. Η Επιτροπή, μετά από έρευνα και αφού έλαβε υπόψη τις συνθήκες θανάτου του φονευθέντα, όπως αυτές περιγράφονται στην έκθεση της αστυνομίας, της Κ.Υ.Π. και της Εθνικής Φρουράς, αποφάσισε να απορρίψει την αίτηση διότι έγινε ισχυρισμός ότι ο εθνοφρουρός δεν φονεύθηκε "εν ενεργώ υπηρεσία εν τη Δυνάμει, αλλά λόγω της συμμετοχής του εις πραξικοπηματικές επιχειρήσεις δι' ανατροπή της καθεστηκυίας εν τη Δημοκρατία τάξεως". Η απόφαση της Επιτροπής κοινοποιήθηκε στους αιτητές με επιστολή ημερομηνίας 1.6.76.

20

25

30

Οι αιτητές προσέφυγαν στο Ανώτατο Δικαστήριο με την αίτησή τους αρ. 195/76 για ανατροπή της απόφασης της Επιτροπής. Το Ανώτατο Δικαστήριο με απόφασή του που εκδόθηκε στις 8.3.84 αποφάσισε την ακύρωση της

35

απόφασης της Επιτροπής για τους πιο κάτω λόγους:

(α) Ότι η Επιτροπή δεν προέβη στη δέουσα έρευνα των συνθηκών του θανάτου του Εθνοφρουρού.

5 (β) Ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση πιθανό να ήταν προϊόν πλάνης περί τα πράγματα.

Η Επιτροπή για να εφαρμόσει την απόφαση του Δικαστηρίου, με επιστολή της προς τον δικηγόρο των αιτητών, ημερομηνίας 6.10.84 ζήτησε να της υποβληθούν περαιτέρω στοιχεία αναφορικά με τα γεγονότα και τις συνθήκες θανάτου του εθνοφρουρού. Ο δικηγόρος των αιτητών με επιστολή του προς τον Υπουργό Εσωτερικών και όχι προς την αρμόδια Επιτροπή Ανακουφίσεως Παθόντων, ημερομηνίας 4.1.85 ανέφερε ότι είναι "αδιανόητο να ζητούνται και αδύνατο να παρασχεθούν νέα στοιχεία". Οι δικηγόροι των αιτητών με επιστολή τους προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης ημερομηνίας 19.12.89 του ζητούσαν να δώσει οδηγίες για καταβολή στους πελάτες τους του χορηγήματος που δικαιούνται αναδρομικά από την ημερομηνία που υπέβαλαν αίτηση. Στην απαντητική του επιστολή, ημερομηνίας 3.1.90 το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ανέφερε ότι το όλο θέμα θα εξετασθεί προσεχώς από υπουργική επιτροπή και σε άλλη επιστολή του ημερομηνίας 2.5.90 ανέφερε ότι το όλο θέμα "έχει επανεξετασθεί και αποφασίστηκε να εξακολουθήσει να τηρείται η ίδια τακτική στην αντιμετώπιση αιτήσεων συγγενών φονευθέντων κατά το πραξικόπημα, η οποία ετηρείτο μέχρι σήμερα. Είναι αναφορικά με την πιο πάνω επιστολή που καταχωρήθηκε η παρούσα προσφυγή.

Ο ευπαίδευτος δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση στη γραπτή του αγόρευση ισχυρίστηκε ότι η απόφαση των καθ' ων η αίτηση που γνωστοποιήθηκε με την επιστολή 2.5.90 στερείται εκτελεστότητας γιατί δεν είναι η τελική απόφαση του αρμοδίου οργάνου που είναι η Επιτροπή Χορηγημάτων. Αρμόδιο όργανο για λήψη της εκτελεστής απόφασης είναι η Επιτροπή Χορηγημάτων της οποίας η απόφαση δεν έχει ακόμα ληφθεί.

Ο ευπαιδευτος δικηγόρος των αιτητών στη γραπτή του απάντηση ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι της Επιτροπής Χορηγημάτων και είναι η τελική της απόφαση για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Το ότι η απόφαση είναι γραμμένη σε επιστολόχαρτο του Υπουργείου Δικαιοσύνης δεν σημαίνει τίποτε απολύτως. Πάντοτε έτσι 5
εγίνετο. Προηγούμενα εγίνετο χρήση επιστολόχαρτων του Υπουργείου Προεδρίας και αργότερα του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Τέλος όλες οι επιστολές υπογράφηκαν από το ίδιο πρόσωπο τον κ. Χαλαλάμπους. 10

Πιστεύω ότι είναι ορθό, προτού επιληφθώ της ουσίας της υπόθεσης να αποφασίσω το σημείο αυτό, διότι μπορεί να έχει ουσιαστική σχέση με την έκβαση της υπόθεσης. Ο Δικαστής κ. Στυλιανίδης στην υπόθεση *Αίγλη Τσιάλη και άλλοι ν. Δημοκρατίας της Κύπρου* (1991) 4 Α.Α.Δ. 2611, 15
ανάφερε τα ακόλουθα αναφορικά με το θέμα των εκτελεστών διοικητικών αποφάσεων ή πράξεων:

"Το Άρθρο 146 του Συντάγματος δίδει στους πολίτες το δικαίωμα προσφυγής εναντίον αποφάσεων, πράξεων, ή παραλείψεων σε θέματα δημοσίου δικαίου. 20

Η Αναθεωρητική Δικαιοδοσία του Δικαστηρίου περιορίζεται στον έλεγχο της νομιμότητας εκτελεστών διοικητικών αποφάσεων, ή πράξεων. Τα χαρακτηριστικά της εκτελεστής διοικητικής πράξης είναι:-

25

(α) Να είναι προϊόν άσκησης εκτελεστικής ή διοικητικής λειτουργίας από όργανο, αρχή ή πρόσωπο.

(β) Το όργανο, αρχή, ή πρόσωπο να ενεργούν στη σφαίρα του δημοσίου και όχι του ιδιωτικού δικαίου.

(γ) Παραγωγή νομικών αποτελεσμάτων με άμεση νομική ισχύ. 30

(Βλ. *Κλεοπάτρα Παντελίδου και Άλλοι ν. Συμβουλίου Υδατοπρομηθείας Λευκωσίας, Αναθεωρητική*

Έφεση Αρ. 618, κ.α., (Απόφαση δόθηκε στις 18 Οκτωβρίου, 1990, δε δημοσιεύτηκε ακόμα.)

- 5 Στην πρόσφατη απόφαση της Ολομέλειας στην Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 827 - *Κυπριακή Δημοκρατία ν. Παντελή Χατζηπαντελή* - που δόθηκε στις 25 Απριλίου, 1989, και δε δημοσιεύτηκε ακόμα, ειπώθηκε στις σελ. 5-6:-

- 10 "Το Άρθρο 146 του Συντάγματος οριοθετεί την αποκλειστική αυτή δικαιοδοσία. Αυτή περιορίζεται στον έλεγχο της νομιμότητας εκτελεστών διοικητικών πράξεων, αποφάσεων ή παραλείψεων. Η πράξη, ή απόφαση
15 πρέπει να είναι αποτέλεσμα άσκησης εκτελεστικής ή διοικητικής λειτουργίας από όργανο, αρχή ή πρόσωπο, να παράγει νομικά αποτελέσματα με άμεση νομική ισχύ και να επηρεάζει δικαίωμα ή συμφέρον, προστατευόμενο από Νόμο, συγκεκριμένου προσώπου κατά το χρόνο της έκδοσης της πράξης ή λήψης της απόφασης. (*George S. Papaphilippou and The Republic (Council of Ministers)*, 1 R.S.C.C. 62· *Stelios Laoudhia and The Republic (Minister of Interior)*, 2 R.S.C.C. 119· *Eleni Vrahimi & Another and The Republic (Attorney-General)*, 4 R.S.C.C. 121, 123.)

- 25 Διοικητική πράξη ή απόφαση υπόκειται στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τούτου κάτω από το Άρθρο 146, μόνο εάν είναι εκτελεστή. Πρέπει να είναι πράξη με την οποία η βούληση του διοικητικού οργάνου γίνεται γνωστή για ένα θέμα, πράξη που σκοπό έχει την παραγωγή εννόμου αποτελέσματος έναντι του διοικουμένου και συνεπάγεται την άμεση εκτέλεσή της. Το κύριο στοιχείο της έννοιας της εκτελεστής πράξης είναι η
30 άμεση παραγωγή εννόμου αποτελέσματος, που συνίσταται στη δημιουργία, τροποποίηση ή κατάλυση νομικής κατάστασης, δηλαδή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων διοικητικού χαρακτήρα του διοικουμένου. (*Nicos Kolokassides and The Republic of Cyprus through the Minister of Finance* (1965) 3 C.L.R. 542, στη σελ. 551.)"

Είμαι της γνώμης ότι η απόφαση του Υπουργείου Δι-

καιοσύνης ημερομηνίας 2.5.90, η οποία προσβάλλεται με την παρούσα προσφυγή δεν είναι εκτελεστή διοικητική πράξη διότι το αρμόδιο όργανο που θα έπρεπε να απαντήσει και η απόφαση του οποίου θα έπρεπε να προσβληθεί είναι η Επιτροπή Χορηγημάτων. Γι' αυτό το λόγο συμφωνώ με την ένσταση του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση. 5

Για τους πιο πάνω λόγους δεν θα υπεισέλθω στην ουσία της υπόθεσης, η οποία απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.